

Ny utdanningsmodell i støpeskjeen

Fem VG1-elever på bygg og anleggsteknikk i Oslo som har valgt blikkenslagerfaget, deltar nå i et pilotprosjekt for å prøve ut en ny undervisningsmodell. Allerede etter et halvt år på VG1 skriver elevene lærekontrakt.

Av Per Olav Berg

I den nye modellen veksler elevene mellom å være på skole og ute i bedrift, og modellen har fått navnet vekslingsmodellen. BNL har vært den store motoren i arbeidet med å komme frem til en modell i videregående skole som både kan redusere frafallet og å sørge for bedre faglig kvalifiserte lærlinger.

BNL og Utdanningsetaten i Oslo har nå undertegnet avtalen, som er iverksatt fra og med høstens skolestart. Tømrerfaget, rørlegerfaget og blikkenslagerfaget omfattes av prosjektet. Elever som velger retning tidlig og som blir med i vekslingsmodellen, vil få utbetalt lærlinglønn fra 2. halvår, det vil si et og et halvt år tidligere enn i dag.

Hovedprosjektet starter i august neste år og går frem til august 2017. En pilot startet i august i år og går frem til hovedprosjektet starter.

Elever som søker yrkesopplæring uten å ha bestemt fagretning, omfattes ikke av vekslingsmodellen og går det vanlige løpet med VG1 og VG2 og to år i lære.

Samhandling

Piloten vil bruke Sogn videregående skole som arena for forsøket. Her er Mads Lyngås ansatt som faglærer for blikkenslagerne i vekslingsmodellen. Hovedprosjektet vil bruke alle relevante videregående skoler i Oslo. I Oslo er det fire videregående skoler som har VG1 bygg- og anleggsteknikk og to av dem, Sogn og Stovner, som har KEM.

To likeverdige læringsarenaer prøves ut i piloten. Skole og bedrift prøves ut når det gjelder samhandling og hvordan de to arenaene fungerer hver for seg og hvilke mekanismer det er behov for mellom skole og bedrift. Opplæringskontorenes rolle testes også ut i denne samhandlingsprosessen, og naturligvis undersøkes elevenes/lærlingenes læringsutbytte og trivsel.

Deltagende bedrifter i piloten må være medlem av opplæringskontor, og det må klarlegges når elevene er elever og når de er lærlinger. Fra lærekontrakt er skrevet i 2. halvår vil lærebedriften få utbetalt tilskudd fratrukket betaling for skolebolkene.

Hverandres ressurs

Et sentralt punkt i prosjektet er å finne ut hvilke læreplanmål som skolen skal undervise i og hvilke mål bedriftene skal gi opplæring i. Kompetansemålene i læreplanen må konkretiseres slik at de fordeles mellom skole og bedrift, herunder hva som er yrkes-teoretiske mål og hva som er praktiske mål. I tillegg skal fellesfagene ha yrkesrelevans. Matematikk, norsk og engelsk må yrkesrettes på en måte slik at de støtter opp under lærefaget. Verkstedet blir derfor en viktig arena for undervisningen i fellesfagene. Her skal for eksempel matematiske beregninger omgjøres i praktisk blikkenslagerarbeid.

Det skal også avklares i hvilken grad lærerne vil få mulighet til å være med ut i bedriften når elevene veksler læringsarena. En viktig del av prosjektet er å se på hvordan læreren kan være en ressurs opp mot bedriften, og også hvordan bedriften kan være en ressurs inn mot skolen.

Begrunnelse og mål

Gruppe 1 elever som har valgt lærefag.

	1.halvår	2.halvår	3.halvår	4.halvår	5.halvår	6.halvår	7.Halvår	8.Halvår
Programfag	376		75	73	73	73	(60)*	
Fellesfag	104		105	137	105	137		
Uker i skole	16		6	7	6	7	(2)	
				Avslutter matematikk og naturfag		Avslutter norsk engelsk samfunnsfag og kroppsøving	Bransjelære og fagteori etter VG3 læreplan Teorieksamen.	Sum Programfag

Illustrasjonen viser hvordan de fire årene er tenkt i vekslingsmodellen.

Vekslingsmodellen er et av flere prosjekt som skal gjennomføres i samarbeidsavtalen mellom BNL og Utdanningsetaten i Oslo, UDE. Målet for prosjektene er å finne fremtidige modeller for yrkesutdanningen som gir bedre relevans for den enkelte og for arbeidslivet, med mindre frafall og bedre læringsutbytte. Målet er å organisere fagut-

danningen slik at den oppfattes som en relevant og viktig utdanning i Norge. Dette vil føre til økt rekruttering til yrkesfagene og til byggenæringen.

BNL har de siste årene arbeidet for å forankre fagopplæringen mer i bedriftene, for dermed å ha to likestilte læringsarenaer; skole og bedrift. Et viktig prinsipp for pro-

sjektet er at elevene skal få en større andel fordypping innen fagområdet som de har valgt tidlig, og at opplæringen skal foregå på den arenaen som er best egnet for det temaet det skal undervises i. Dette oppnås ved at elevene veksler mellom opplæring i bedrift og skole gjennom hele det fireårige løpet. Elevene vil få relevant praksis i bedrift tidligere og skolebasert opplæring senere enn de får ved dagens tradisjonelle modell. Den tyngre yrkesteorien og deler av fellesfagene tas senere i opplæringsløpet.

Slik skjemaet viser tilbringer elevene alle 16 ukene på skolen det første halvåret. 2. halvår er de ute i bedrift med lærekontrakt. I tredje halvår er de 6 uker på skole og resten som lærling i bedriften, osv.

Sven Erik Knutsen ved Opplæringskontoret for Ventilasjons- og blikkenslagerfaget i Oslo og Akershus, t.v. og faglærer ved Sogn videregående skole, blikkenslager Mads Lyngås, tror vekslingsmodellen vil gavne både rekrutteringen og det faglige nivået blant unge i bransjen.

– Dette har vi tro på!

– Vekslingsmodellen er en genial nytenkning for dem som har bestemt seg for fagretning når de begynner på VG1 bygg og anleggsteknikk. De får begynt mye tidligere med det de interesserer seg for uten å måtte bruke tid på de 20 andre fagene, sier Sven Erik Knutsen i Opplæringskontoret for Ventilasjons- og blikkenslagerfaget i Oslo og Akershus.

Han tror det vil bli oppfattet som svært positivt at elevene går over til å få lønn som lærling allerede etter et halvt år på skolen.

– Dette kan med tiden bli svært bra på nasjonal basis. Bransjen vår får dyktigere fagfolk ut etter videregående skole og læretiden, sier Knutsen.

Mer motiverte

Alle som søkte VG1 nå i høst, fikk et skrive der de ble gjort kjent med mulighetene med vekslingsmodellen. Mads Lyngås, den nye faglæreren på Sogn videregående skole, forteller til Blikkenslageren at han merker at de fem blikkenslagerelvene er mer engasjert enn ellers.

– Jeg har mer tro på denne læremodellen enn at elevene i følge Kompetanseløftet skal drive med fag som ikke interesserer dem. Elevene er mer motiverte. Det er også positivt at de teoretiske fagene, som norsk og matematikk, blir relatert til det faget de har valgt. Jeg samarbeider med norsk- og matteleterne om hvordan de teoretiske oppgavene skal leg-

ges opp. Det fenger mer hos ungdommen når de skjønner at de har bruk for teorien ute i verkstedet, sier Mads Lyngås.

De ansvarlige

BNL og Utdanningsetaten i Oslo eier prosjektet med utprøving av vekslingsmodellen. Pilot og prosjektet er utarbeidet av en undergruppe bestående av Anna-Stina Henriksson, avdelingsleder bygg på Sogn videregående skole, Arvid Søgård, Byggmesterforbundet, Petter Høglund, avdelingsleder bygg og anleggsgag på Hellerud videregående skole, Morten Vangsøy, NRL og kompetansedirektør Jørgen Leegaard, BNL.